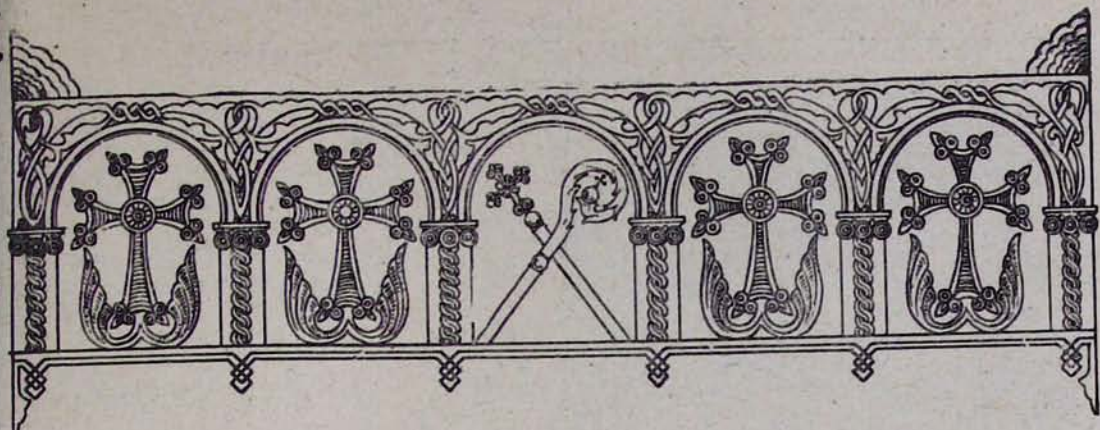

ՎԵՀԱՓԱՌԻ ՀԱՅՐԱՊԵՏԻ ԳԱՀԱԿԱԼՈՒԹՅԱՆ ԻՆՆԵՐՈՐԴ ՏԱՐԵԴԱՐՁԻ ՀԱՆԴԻՍՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ ՄԱՅՐ ԱԹՈՌՈՒՄ

Սուրբ պատարագ և քարոզ Մայր Տաճարում

Հոկտեմբերի 4-ին, կիրակի, ազգիս Վեհափառ Հայրապետի դահակալության 9-րդ տարեդարձն է:

Այս բերկրալի առիթով, Մայր Տաճարում երուսաղեմի ամենապատիվ սրբազան պատրիարք Տ. Նղիշն արհեստագործու Տերտերյանը մատուցում է հանդիսավոր սուրբ պատարագ:

Աշնանային գեղեցիկ և ջերմ արևը ոսկեզօծել է Արարատյան ողջ աշխարհը:

Ուխտավորների բաղմունքները լցրել են Մայր Տաճարն ու շրջակայքը:

Տոնական ու հանդիսավոր հնչում են Մայր Տաճարի զանգերը:

Ժամը 11-ին, Վեհաբանում ղգեստավորված, եկեղեցական թափորով, ամպշովանուտակ, սրբազան պատրիարք հայրը առաջնորդվում է հանդիսավորապես Մայր Տաճար:

Աշակողմյան և ձախակողմյան դասերում տեղ են գրավել ուխտավորներ ԱՄՆ-ից, Լիբանանից, Ֆրանսիայից և պաշտոնական հյուրեր, Գերագույն Հոգևոր Խորհրդի անդամներ:

Ավագ բեմի առաջ, առյանում, սուրբ պատարագի արարողության ներկա են նաև Գալուստ Կյուլպենկյան հիմնարկության նախագահ ղոլտ. Ժողե ղե Աղբերդո Պրատիզանը իր տիկնոջ հետ, տիկին Ռիտա Նսալանը, պր. Ռոբերտ Կյուլպենկյանը իր տիկնոջ հետ և պր. Նդվարդ Ութուշյանը:

Սուրբ պատարագին ներկա է նաև Հայկական ՍՍՌ Մինիստրների սովետին առնթեր Հայ եկեղեցու ղործերի Խորհրդի նախագահ պր. Կ. Դալլաքյանը:

Սկսվում է սուրբ պատարագը:

Սուրբ Սեղանին սպասարկում են վարդապետներ, քահանա հայրեր և սարկավագների խումբը:

Սուրբ պատարագի Կոմիտասյան քառաձայն երգեցողությունը փայլուն հաջողությամբ կատարում է Մայր Տաճարի երգեցիկ խումբը:

Ժամը 12-ին, եկեղեցական թափորով, հանդիսավորապես Մայր Տաճար է առաջնորդվում Վեհափառ Հայրապետը և բաղմուն Իր Գահի վրա:

Սուրբ պատարագը շարունակվում է նույն վեհությամբ մինչև «Հայր մեր»:

Քարոզի պահն է: Խորին ներշնչումով և ապրումով, խոսում է պատարագիլ սրբազան հայրը:

«Այս սրբազան բեմեն իմ խոսքը Ձեզի ըսելե առաջ, շնորհակալության սրտագին պարտք ունիմ Նորին Ա. Օծություն Ամենայն Հայոց Վեհափառ Հայրապետին, որ Իր քաղցր հրավերով, անգամ մը ևս պատեհություն ընծայեց ինձի հոս գալ տեսնելու վերանորոգված պատկերը Ա. Էջմիածնին, որ նորափետուր ճերմակ աղավնիի մը պես թռած հայրենիքի կուրծքին, Իր քաղցր նայվածքով կնայի ամենուս:

Սրտագին պարտք նույնպես մեր հայրենի Սովետական Հայաստանի իմաստուն և ջինարար ղեկավարներուն՝ իրենց ընծայած թույլ-

Պատրիարք սրբազան Բայրը
քարոզում է Մայր Տաճարում

տրվությանը համար, որպեսզի անգամ մը ևս իբրև հայ և եկեղեցական պատեհություն ունենայի այցելելու մեր հայրենիքը և տեսնելու անցյալի փոշիներեն և ավերակներեն վերականգնած նորամանուկ մեր Հայաստանը, որ իբրև ոսկե օղակ մը մեծ և հառաջադեմ ժողովուրդներու շրթային, իր գեղեցկությամբ և իր փառքով կփայլի: Իրապես սրտառու է, երբ անցյալ փառքին քով նոր փառքն է որ կուգա և կշինե իր սրտառու պատկերը մեր հոգիներուն առջև:

Էջմիածնի ժպիտը և հայրենի ժպիտը երբոր քով-քովի կուգան, լուսավորելու համար մեր ժողովուրդին սիրտը և հոգին, ասկե ավելի հանկուցիչ և գեղեցիկ զգացում և պատկեր կարելի է երևակայել:

Եվ այս պահուս հայրենասեր և հայրենակարոտ մարդու մը շրթներեն ուրիշ մաղթանք չի բխիր, բայց նույնիսկ մեր ժողովուրդի դարավոր սրտի կանչը՝ «Հոգիդ ողջ ըլլա, հայ ժողովուրդ»:

Երբ հոգիդ ողջ է, դուն որքան ալ կտորկտոր ըլլա օտար երկիրներու և օտար հովերու նետված, դուն կշինես քու գեղեցիկ մարմինդ, քու հոգիիդ պես գեղեցիկ, ըստ նմանության այն իդեալներուն, իդեբերուն և պատկերին, որ քուկդ եղավ երեկ, և որ քուկդ է այսօր և քուկդ պետք է ըլլա հավիտյան»:

Ապա ամենապատիվ պատրիարք սրբազան հայրը անցնում է իր բուն քարոզին:

«Հանուն Հօր և Որդւոյ և Հոգւոյն Սրբոյ: Ամեն»:

«Եւ մորենին այն վառեր բայց ոչ այրեր»:

Ոչ միայն Իսրայելի, այլ գուցե բովանդակ մարդկային պատմության մեջ չկա դեմք մը, որ հավասարի Մովսեսին:

Ան էր, որ իր ժողովուրդի ամենադժնդակ և ճակատագրական վայրկյաններուն, կանչվեցավ վարելու անոր ճակատագիրը կրոնական, բարոյական և վարչական մարզերուն վրա և անոր տվավ իր հոգիին կնիքը, իր մտքին կերպարանքը: Որքան ճիշտ է այն խոսքը, թե ով որ մեծ գործի մը կկանչվի, պետք է որ Աստուծոմե կանչված ըլլա և ոչ թե իր անձին փափագներեն մղված՝ ստանձնե այդ պաշտոնը:

Եվ այս պարագան սքանչելի կերպով կծծարտվի Մովսեսի կյանքին մեջ:

Ինքը, անհամեմատորեն հայրենասեր և առաքինի մարդ, միշտ տեսակ մը վախով մոտեցած էր իր ժողովուրդի փրկության, անոր ապատագրման գործին, հակառակ որ բոլոր նայվածքները իրեն ուղղված էին ու բոլոր սրտերը իրեն սևեռած: Տեսակ մը վարանքով նայած էր միշտ այդ գործին, մինչև այն վայրկյանը, երբ իր աչքերուն և իր հոգիին առջև կատարվեցավ Աստուծո կամքին հայտնությունը:

Եվ օր մը, երբ իր աներոջ հոտերը կպահներ, իր սրտին պես ամալի հեռավոր սարերուն վրա, հեռուն, անտառին ծայրը, ուր հորիզոնին վարագույրը կծգվեր, տեսավ կրակ մը, որ կբոցավառեր: Մոտեցավ և տեսավ, որ մորենի մըն էր, որ կվառեր բայց չէր այրեր: Եվ կարծեց լսել ծայն մը, որ կըսեր իրեն. «Մովսես, ինչո՞ւ կվախնաս ժողովուրդիդ առաջնորդ ըլլալե, ինչո՞ւ կվախնաս ժողովուրդիդ ճակատագիրը ձեռքիդ մեջ առնելե, կկարծես որ անոնք կուրանա՞ն իրենց Աստվածը, իրենց հայրենիքը: Ո՛հ: Նայի՛ր այս մորենիին, քու ժողովուրդիդ պատկերն է ան. ան պիտի չարչարվի, պիտի արյունի, պիտի տառապի, պիտի այրի, բայց պիտի չմոխրանա»:

Եվ Մովսես, կարծես խորանի մը առջև, երկրպագեց այդ կրակե սրբության և անկե հետո իր ամբողջ էությունը կապված մնաց իր ժողովուրդին:

Եվ սակայն Հին Կտակարանը չունի ավելի սրտառու պատկեր, քան Մովսեսի կյանքը:

Տարիներով լծվիլ իր ժողովուրդի դատին և փրկության, տառապիլ ու չարչարվիլ, ինչ որ

բաժինն է բոլոր հանրային մարդերու, գալ հաս-
վելի մինչև իր երազին սեմը՝ Ավետյաց երկիրը,
և սակայն արգիլվիլ հոն մտնել:

Հարյուրամյա ծերունին, այժմ Նաբավ լեռան
բարձունքին կեցած, արցունքով և տրտմությամբ
մի կնայի Ավետյաց երկրին, որ կտարածվի իր աչ-
քերուն առջև, Գաղատեն մինչև Դան: Իր աչ-
քին առջևն է Երիթով իր արմավենիի պարտեկ-
ներով, Նեբթաղիմ իր հարուստ հողերով, և Հու-
րդայի երկիրը իր բարձունքներով: Միայն Հոր-
դանան գետը կբաժնե ցինք իր երազին: Ան-
անապատի երկար գիշերներուն մտածած է այդ
բոլորի մասին, մտածած է այն աշխարհի մա-
սին, ուր Աբրահամ և Հակոբ իրենց վրանները
լարեցին, և որոնց գերեզմանները կսպասեն
հարայելին: Եվ սակայն իրեն արգիլված է
Ավետյաց երկիրը մտնել, և հարյուրամյա ծերու-
նին կպգա կքիլը իր ոսկորներուն: Ցավ կա իր
մարմնին մեջ և ցավ իր հոգիին խորը: Մահը
պատանքի մը պես կուգա և կգոցե իր աչքերը:
Եվ աշխարհի մեջ չկա ուժ մը, որ կարենա բա-
նալ իր երազին խաբված մարդուն աչքերը գոց:

Երբ կկենանք Աստվածաշնչի այս պատկե-
րին առջև Մովսեսով խորհրդանշված, մեր
մտածումը կերթա մեր աստվածարյալ հայրա-
պետներուն, մեր իշխաններուն, մեր ժողովուր-
դի վարիչներուն, որոնք այնքան սեռն և սերտ
վազցումով կապվեցան իրենց ժողով: Ողին և
զայն առաջնորդեցին արյուններու և ավերնե-
րու մեջեն, դեպի բաղձացված ապատությունը,
դեպի բաղձացված հայրենիքը:

Անտարակույս անոնք ալ հեռավոր մշուշներու
մեջ տեսան տեսիլքը իրենց ժողովուրդին, տե-
սան այրող, բայց չմարող մորենին իրենց ժո-
ղովուրդը խորհրդանշող տեսիլքին, և աղով
լեցված, աղով ոգևորված, նվիրվեցան իրենց ժո-
ղովուրդին:

Ծիշտ է, թե փոքր ժողովուրդ մը եղած ենք,
սիրելի՛ եղբայրներ և քույրեր, սակայն մեծ
վազցումներու հրայրքը երբեք չէ պակսած մե-
զի: Ավելի ճիշտ և արդար նկատած ենք տա-
ռապիլ բարոյական մտապատկերներուն առջև,
քան թե ընդարմանալ նյութական գեռհկացում-
ներու մեջ:

Անոնք որ գիտեն մեր եկեղեցական և ազգա-
յին պատմությունը, անոնք միայն կրնան
ըմբռնել, թե ի՞նչ ըսել է տեսիլքով և տառապան-
քով գոյավորված արժեքներու հրաշքը:

Հայ եկեղեցին, մեր փրկության տապանն
ըլլալե հետո, եղած է մեր գերազանց ուժը, բայց
մանավանդ լուսաստղը, որ հրաշալի կանթեղի մը
պես կախված մեր երկրի երկնակամարեն, իր
լույսն է բաշխած դարերով մեր ժողովուրդին:
Եվ մեր ժողովուրդեն անոնք, որոնց նալվածքը
իրենցմե՛ անդին կրցած է անցնիլ, Վազցած են
այդ լույսին ուժն ու հրաշքը:

Այդ լույսին առաջին ջահակիրները եղած են,
մեր ազգային չափանիշով, նախ Լուսավորչի
տունը՝ մինչև Սահակ և Մեսրոպ, հետո Նարե-
կացին, Շնորհալին և փաղանգը մեր ժողովուր-
դի գործիչներուն և վարիչներուն:

Հայ եկեղեցին ուրիշ բան չէ, բայց եթե հայ
գիրը, հայ գրականությունը, հայ երժաշտությու-
նը, հայ ճարտարապետությունը, մեկ խոսքով՝
գումարը մեր հոգիի և մտքի արգասիքներուն,
կաթողիկեն մեր իղձերուն և երազներուն:

Որո՞ւն համար գաղտնիք է, թե Ավետարանը
հայ գիր և մագաղաթ ըլլալե առաջ, հայ սիրտ
է մեր կուրծքերուն տակ, թե մեր տաճարները
քարե կառույցներ ըլլալե առաջ, տապաններ են
մեր մարտիրոսներու, սուրբերու և նահատակ-
ներու մարմինները տաղավարող:

Եվ եթե մենք կրցած ենք դարերու ընթացքին
շարունակել մեր պատմական կյանքը, այդ
կպարտինք հուլիին, փաղանգին այն մեծ մար-
դերու, որոնք առաջնորդած են մեր ժողովուրդը
և Աստուծո պատկերը դրոշմած անոր հոգիին
մեջ, ոմանք իրենց խոսքով, ուրիշներ իրենց
գրչով և շատեր իրենց արյունով:

Այդ տիտանյան մարդերը ոչ միայն իրենց
մեջ առած են մեր ամբողջ անցյալը, իբրև սրբու-
թյուն և հիշատակ, այլ նաև ունեցած են ապա-
գայի ներշնչումը: Հիշատակ և ներշնչում,
այսինքն անցյալի հուշքը և ապագայի հրայրքը,
երբ քով-քովի կուգան, կկապմեն երկու թևերը
գործիչին, ինչպես նաև հավաքականություննե-
րու և ազգերու:

Այսօր, սիրելի՛ եղբայրներ և քույրեր, Լուսա-
վորչի Գահուն վրա կբավի մեր ժամանակի
ամենեն խորիմաստ և քաղցրացած սիրտը, Նո-
րին Ս. Օծություն Ս. Ս. Վազգեն Վեհափառ
Հայրապետը Ամենայն Հայոց, որուն գահակա-
լության իններորդ տարեդարձն է որ կտոնենք:
Անտարակույս, թե դժվար է մարդերու ներկա-
լության անոնց դրվատիքը ընել, որքան ալ որ
ան մեր պարտքը և իրենց իրավունքը եղած
ըլլա: Եվ սակայն անոնք, որ կճանչնան Նորին
Ս. Օծությունը իրենց վազցումներու անկեղծու-
թյան մեջ և իր մտքի և հոգիի շնորհներով կրնան
վկայել, թե իր օրով է, որ կվերանորոգվի ու
կպայծառանա մեր եկեղեցին իր նյութական,
բարոյական և հոգեկան մարդերուն վրա, սքան-
չացում պատճառելով բոլորիս:

Նորին Ս. Օծությունը, իմաստուն և գործունյա
անձնավորություն ըլլալե առաջ, տեսիլքի մարդ
է: Տեսիլքը իր մեջ ամեն օր ապրող իրականու-
թյուն է: Անոնք որ զուրկ են տեսիլքե և իղեալե,
անոնք ոչինչ կրնան ընել, անոնք կնամանին
կոտորած ճրագներու, որոնք կմխան, առանց
կարենալու իրենց լույսը արձակել հոգիներուն:

Տեսիլքի մարդերն են, որ կրնան իրագործել
իրենց մտածումը, վասնզի այսօրվան երազը,
այսօրվան տեսիլքը վաղվան իրականությունն

է: Անտարակույս, որ մեր փառավոր Եկեղեցին իրականություն ըլլալէ առաջ, գեղեցիկ մտածում մը, գեղեցիկ տեսիլք մըն էր Լուսավորչին մտքին մէջ, թէ Սողոմոնի գեղեցիկ Տաճարը, տակալին քարէ կառուց չեղած, երազ մըն էր փյունիկեցի ճարտարապետի մտքին մէջ, Մովսէսի արծանը երազ մըն էր Միքել Անջելոյի մտքին մէջ, և այս գեղեցիկ տիեզերքը տեսիլք մը՝ Աստուծո մտքին մէջ:

Տեսիլքը կայծն է հոգիին. առանց այդ կայծին, չկա լուսավորություն, և առանց հոգիի ու մտքի լուսավորության, չկա իրականություն:

Մարդեր կան կյանքի մէջ, որոնք ժամանակի մարդեր են, և ուրիշներ, որոնք ճշմարտության մարդեր են:

Անոնք, որ ժամանակի մարդեր են, այսինքն անոնք, որոնք միայն առօրեայով կ'ըմբռնեն ու կ'ապրին, անոնք շատ անգամ իրենց չափազանցության մէջ կ'դառնան ծանծաղամիտ և տարտամ: Իսկ անոնք, որ միայն. ճշմարտության մարդեր են, անոնք ալ իրենց վերացումին և տեսիլքին մէջ կ'դառնան անաշխարհային: Մեծ և գործունի մարդեր անոնք են, որոնք թե՛ ժամանակի և թե՛ ճշմարտության մարդեր են:

Եվ պետք է ըսել, առանց չափազանցության, որ Նորին Ս. Օծությունը թե՛ ժամանակի և թե՛ ճշմարտության մարդն է, և այդ է պատճառը անշուշտ, որ իր ինը տարիները եղան հղացումի և վերաշինության տարիներ, փառքով պսակելով թե՛ Ս. Էջմիածինը և թե՛ մեր Եկեղեցին:

Նորին Ս. Օծության ջանքերով վերանորոգվեցավ այս գեղեցիկ Տաճարը, պայծառացավ Վեհարանը իր հարակից շէնքերով և կորուստէ փրկվեցան մեր պատմական հիշատակարանները և մեր ճարտարապետության սրբազան նմուշները մեր հայրենի հողին վրա:

Անշուշտ նախ իր ջանքերով էր որ եղան այս բոլորը. ադոր եկավ միանալու նաև մեր հայրենի կառավարության բարյացակամ ուշադրությունն ու վերաբերմունքը, ինչպէս արտասահմանի մեր հարապատեցող դրամական օժանդակությունը, որոնց գլուխը կկենա հավետ անմոռաց Գալուստ Սարգիս Կյուպենկյանը:

Ինձի կմնա, Ձեր բոլորին հետ միասին, ի սրտէս աղոթել և մաղթել, որ Տերը շեն և անսասան պահէ մեր հայրենի երկիրը, Սրբություն Սրբոց Ա. Էջմիածինը և Նորին Ս. Օծություն Տ. Տ. Վապգեն Ա Վեհափառը, ինչպէս նաև մեր Եկեղեցիին և հայրենիքին համար՝ աշխատող բոլոր շինարար ձեռքերուն պարգևէ ուժ և կարողություն, որպէսզի անոնք իրենց գործերով կարենան ընել այն, ինչ որ հաճո է մարդոց, բայց մանավանդ ինչ որ հաճո է Աստուծո, «որում վայել է փառք և երկրպագութիւն յաւիտեանս յաւիտենից, ամէն»:

Հավարտ սուրբ պատարագի, Ավագ Սեղանի առաջ, Ամենայն Հայոց Վեհափառ Հայ-

րապետի հանդիսագրութեամբ, կատարվում է Հայրապետական մաղթանք:

Վեհափառ Հայրապետի գահակալության 9-րդ տարեդարձի հանդիսությունը Վեհարանում

Հայրապետական մաղթանքից հետո, Վեհափառ Հայրապետը և սրբազան պատրիարք հայրը, եկեղեցական թափոռով, ամպհովանու տակ, առաջնորդվում են Վեհարանի գահասրահը, ժողովրդական խանդավառ և սրտաբուխ արտահայտությունների և բարեմաղթությունների ներքո:

Եկեղեցական թափոռը, «Որ զխորհուրդ» և «Որ զշնորհ» շարականները երգելով, հասնում է Վեհարանի շքամուտքը և բարձրանալով երկրորդ հարկ, կանգ է առնում Նոր Վեհարանի գահասրահում:

Վեհափառ Հայրապետը բազմում է Իր Գահի վրա, շրջապատված եկեղեցական ողջ դասով, մինչ հյուրերը, ուխտավորները, պաշտոնական անձինք, տեղ են գրավում գահասրահում և ընդունելության շքեղ դահլիճում: Հանուն Մայր Աթոռի միաբանության և Գերագույն Հոգևոր Խորհրդի, առաջինը Տ. Սահակ արքեպիսկոպոս Տեր-Հովհաննիսյանը շնորհավորում է Ամենայն Հայոց Վեհափառ Հայրապետի գահակալության 9-րդ տարեդարձը ջերմ բարեմաղթություններով, որդիական անկեղծ զգացմունքներով և երախտագիտութեամբ:

Հայկական ՍՍՌ Մինիստրների սովետին առընթեր Հայ եկեղեցու գործերի խորհրդի նախագահ պր. Կ. Դավաբյանը այս հանդիսավոր առիթով, ծափերի տակ, հանուն Հայ եկեղեցու գործերի խորհրդի և անձամբ իր կողմից, ողջունում և շնորհավորում է Վեհափառ Հայրապետի գահակալության 9-րդ տարեդարձը:

Վեհափառ Տեր.

Թույլ տվեք սրտագին շնորհավորելու Ձեզ Ձեր գահակալության 9-րդ տարեդարձի այս հանդիսավոր առիթով, Հայկական Սովետական Հանրապետության կառավարությանն առընթեր Հայ եկեղեցու գործերի խորհրդի և անձամբ իմ կողմից:

Հայ ժողովուրդը, իր հարազատ սովետական կառավարության առաջնորդությամբ, իր բազմակնքի պատմության ընթացքում բռնած, ուժով և ճակտի արդար քրտինքով կառուցում է իր լուսավոր ներկան և է՛լ ավելի շենշող գալիքը: Սարսափելի չեն նրան խոչն ու խոթեր, ամուր, անչափ ամուր է այժմ իր ոտքերի տակի հողը: Եվ քար քարի վրա դնելով, մուրճը մուրճի հետևից զարնելով, բարձրացնում է նա իր երջանկության անպարտելի շենքը, իր փառքի Արարատը: Ի՞նչ է ուզում մեր ժողովուրդը իր նպատակները ամրագործ-

Դոկտ. Ժուլյե դե Ապերեդո Պերտիգանը գաճապահում շնորհավորում է Վեհափառ Հայրապետի գահակալության 9-րդ տարեդարձը

վին լրացնելու, իր ստեղծագործ միտքը ավելի փոթորկելու, բազումների բացվածքը լայն տարածելու համար: Հայրենիքի յուրաքանչյուր բաղաբացի այս հարցին մեկ և միակ պատասխան կտա՝ խաղաղություն, տեական ու մշտական խաղաղություն:

Խաղաղության տոշոր են աշխարհիս բոլոր ժողովուրդները, բոլոր աշխատավոր մարդիկ:

Հենց այս կապակցությամբ էլ թույլ տվեք նշել, որ հայ ժողովուրդը, Հայաստանի կառավարությունը բարձր են գնահատում Ձեր անխնայ գործունեությունը հանուն խաղաղության ամբողջ աշխարհում: Խաղաղության սովետական կոմիտեի պատվոգիրը, որին Դուք արժանացաք այս ամռան, Ձեր քրտնաջան աշխատանքի գնահատման փաստն էր: Ընդունեցեք, խնդրեմ, իմ շնորհավորությունները նաև այդ առթիվ:

Իրերի դժբախտ բերումով մեր ժողովրդի բազմաթիվ բեկորները ցրվել են աշխարհով մեկ: Գոյամարտ է մղվում սովետական հայրենիքի սահմաններից այն կողմ՝ հանուն ազգապահպանության: Եվ, եթե Մայր Հայրենիքի,

անասանելի Սովետական Հայաստանի գոյության փաստը գլխավոր կովանն է Սփյուռքում հայապահպանության հարցում, ապա, Մայր Աթոռը վճռական գործոններից մեկն է նույն այդ պայքարի հաջողության մեջ: Շնորհիվ Մայր Աթոռի և անձամբ Ձեր անհատնում ջանքերի, է՛լ ավելի է սերտացել Սփյուռքում գտնվող մեր քույրերի և եղբայրների կապը Մայր Հայրենիքի և Ս. Էջմիածնի հետ: Այնքան ամուր է այսօր այդ կապը, այնքան ջերմ և անհուն է սփյուռքահայության սերը իրենց հայրերի և պապերի հայրենիքի նկատմամբ, որ ոչ մի ուժ չի կարող այն խորտակել: Սա մեր ամբողջ ժողովուրդի խոշոր նվաճումն է և իրավամբ մեծ է Ձեր անձնական վաստակը այդ նվաճումի մեջ:

Նշելով Ձեր գահակալության 9-րդ տարեդարձը, կուզենայի մաղթել Ձեզ քաջառողջություն և կորով, որպեսզի դեռևս առիթ ունենանք ինն անգամ ինը տարեդարձներ տոնակատարելու:

Ամենայն Հայոց Վեհափառ Հայրապետի գահակալության 9-րդ տարեդարձի ուրախ առիթով խղսք է առնում նաև Գալուստ Կյուլ-

պենկյան հիմնարկության նախագահ դուկտ. Ժոզե դե Ազեբեդո Պերտիգանը, որն ասում է.

«Այսօր տոնական օր է հայ ժողովրդի համար, երբ նորից նշվում է Նորին Ս. Օծուխյուն Ամենայն Հայոց Վեհափառ Հայրապետի գահակալության տարեդարձը:

Այսօր էջմիածնի Մայր Տաճարում ես ներկա եղա հանդիսավոր սուրբ պատարագին: Մեր բոլորի միակ և ճշմարիտ Աստվածը՝ Քրիստոս նույնպես ներկա էր սուրբ պատարագին:

Նորին Ս. Օծուխյունը, որի գահակալության տարեդարձն է տոնվում այսօր հանդիսավորապես, բոլոր ժամանակների մեծ կաթողիկոսների արժանավոր հաջորդն է:

Նորին Ս. Օծուխյունը իր առջև ունի կատարելիք մի մեծ գործ, Եկեղեցու և հայ ժողովրդի բարեքի համար ամբողջ աշխարհում, գործ, որն արդեն իսկ սկսվել է բարեբախտաբար Հայաստանի Հանրապետության մեջ, երկրի իշխանությանը բարյացակամ հովանավորության ներքո:

Թող Աստված երկար կյանք և առողջություն պարգևի Ամենայն Հայոց Հայրապետին, այս սուրբ և ազգային առաքելությունը ի կատար ածելու համար: Դրա համար բավական է, որ մենք հասկանալիք Քրիստոսի ուսմունքը, որը մեզ սովորեցնում է՝ «Տուք զկայսերն կայսեր և զԱստուծոյն Աստուծոյ»:

Վերջացնելով իմ խոսքը, ջերմորեն խնդրում եմ Աստուծոց՝ Նորին Ս. Օծուխյան շնորհել բարօրություն և առողջություն»:

Հանդիսության վերջում ոտքի է կանգնում Վեհափառ Հայրապետը և խորապես հուզված, շնորհակալության և գոհունակության սրտագին խոսք է ասում ամենապատիվ սրբազան պատրիարք հոր, հայրենի կառավարության ներկայացուցիչ, Հայկական ՍՍՌ Մինիստրների սովետին առընթեր Հայ Եկեղեցու գործերի խորհրդի նախագահ պր. Կ. Դավաթյանին, Գալուստ Կյուլպենկյան հիմնարկության նախագահ դուկտ. Ժոզե դե Ազեբեդո Պերտիգանին և Սահակ արքեպիսկոպոսին:

Հանդիսության ընթացքում, իր գահակալության 9-րդ տարեդարձի առթիվ, ազգիս Վեհափառ Հայրապետը, որպես հիշատակ, Երուսաղեմի ամենապատիվ սրբազան պատրիարք հորը նվիրում է եպիսկոպոսական թանկագին մի մատանի, հոգեշնորհ Տ. Շահն վարդապետ Աճեմյանին, հոգեշնորհ Տ. Կյուրեղ վարդապետ Գաբրիելյանին, Մայր Աթոռի միաբաններ հոգեշնորհ Տ. Արսեն վարդապետ Բերբերյանին, հոգեշնորհ Տ. Նարեկ վարդապետ Շաքարյանին՝ լանջախաչ, որպես հայրապետական բարձր գնահատություն, Տ. Շահն և Տ. Կյուրեղ վարդապետներին՝ Երուսա-

ղեմի Ս. Հարություն Տաճարի նորոգության համար նրանց կատարած հանգանակության հաջող աշխատանքների և Տ. Արսեն ու Տ. Նարեկ վարդապետներին՝ Մայր Աթոռում նրանց կատարած ազնիվ և օգտակար ծառայությունների համար:

Ընդհանուր ծափերի մեջ, Ամենայն Հայոց Վեհափառ Հայրապետը Ս. Գրիգոր Լուսավորչի առաջին կարգի ադամանդակու շքանշանով զարդարում է կուրծքը ֆրանսահայ սիրված և հարգված ճարտարապետ պր. Նդվարդ Ութուջյանի՝ Գալուստ Կյուլպենկյան կտակի կատարման գործում նրա մատուցած անմոռանալի և շնորհակալ աշխատանքներին որպես տրիտուր:

Վեհաքանի գահասրահում Ամենայն Հայոց Վեհափառ Հայրապետի՝ գահակալության 9-րդ տարեդարձին նվիրված հանդիսությունը վերջանում է Նորին Ս. Օծուխյան օրհնությանը և «Պահպանիչ»-ով:

Վերջում բոլոր ներկաները աջահամբույրով շնորհավորում են Վեհափառ Հայրապետի գահակալության տարեդարձը:

Պաշտոնական ընդունելություն

Ժամը 4-ին, Վեհաքանի սեղանատանը, Գերագույն Հոգևոր Խորհուրդը, Վեհափառ Հայրապետի գահակալության 9-րդ տարեդարձի առթիվ, կազմակերպում է պաշտոնական ընդունելություն, որին մասնակցում են ավելի քան 70 հրավիրյալներ:

Հրավիրյալների թվում էին ամենապատիվ սրբազան պատրիարք հայրը, Գալուստ Կյուլպենկյան հիմնարկության նախագահ դուկտ. Ժոզե դե Ազեբեդո Պերտիգանը իր հարգելի տիկնոջ հետ, տիկին Ռիտա Ծալյանը, տեր և տիկին Ռոբերտ Կյուլպենկյանները և պր. Նդվարդ Ութուջյանը:

Ընդունելության ներկա էին նաև Հայկական ՍՍՌ Մինիստրների սովետին առընթեր Հայ Եկեղեցու գործերի խորհրդի նախագահ պր. Կ. Դավաթյանը, սփյուռքահայության հետ մշակութային կապի կոմիտեի նախագահ պր. Համազասպյանը, արտասահմանի հետ մշակութային կապի հայկական ընկերության նախագահ տիկին Բերսաբե Գրիգորյանը, վարպետ՝ Մարտիրոս Մարյանը, գրող Կոստան Զարյանը, շնորհալի բանաստեղծուհի Սիլվա Կապուտիկյանը, կոմպոզիտոր Առնո Բաբաջանյանը, դիրիժյոր Օհան Դուրյանը, Մայր Աթոռին առընթեր ճարտարապետական հանձնաժողովի անդամներ և ալլ հրավիրյալներ, որոնց թվում ԱՄՆ-ից պր. Զ. Խաչմանյանը և պր. Զ. Նազարյանը:

Պատվո սեղանի շուրջ տեղ են գրավել Վեհափառ Հայրապետը, սրբազան պատրիարք հայրը, Հայկական ՍՍՌ Մինիստրների սովե-

տին առնթեր Հայ Եկեղեցու գործերի խորհրդի նախագահ պր. Կ. Դալլաքյանը, Գալուստ Կյուլպենկյան հիմնարկության նախագահ դոկտ. Ժողե դե Ազերեդո Պերտիգալը, վարպետը՝ Մարտիրոս Սարյանը և տիկին Ռիտա Նսայանը:

Սեղանը օրհնում է Վեհափառ Հայրապետը: Հայրենի երկրի բազմազան բարիքներով զարդարված սեղանների շուրջ ստեղծվում է հալկական ջերմ, սրտագին մթնոլորտ:

Սեղանը ղեկավարում է որպես քամաղա Տ. Նդիշե սրբազան պատրիարք հայրը:

Հանդիսավոր մթնոլորտում և խանդավառ իրադրության մեջ թամաղան առաջին բաժակը բարձրացնում է Մայր Աթոռ Ս. Էջմիածնի անասանության, հավերժության և նրա արժանքների Գահակալ Ամենայն Հայոց Վեհափառ Հայրապետի թանկագին կենաց և արեւաշատության համար:

Ամբողջ դահլիճով մեկ, հոտնկայա, հնչում է «Էջ Միածինն ի Հօրէ» շարականը:

Վեհափառ Հայրապետը երկրորդ բաժակը առաջարկում է խմել, երախտագիտական ու շնորհակալական զգացումներով, հայրենի բարեխնամ կառավարության կենացը:

Դահլիճով մեկ հնչում է Ալեքսանդր Հարությունյանի «Կանտատա»-ն:

Թամաղա սրբազանը երրորդ բաժակը բարձրացնում է օրվա հյուրերի՝ Գալուստ Կյուլպենկյան հիմնարկության նախագահի և նրա տիկնոջ, տիկին Ռիտա Նսայանի, տեր և տիկին Ռոբերտ Կյուլպենկյանների և պր. Նդավարդ Ութուջյանի կենացը:

Վեհափառ Հայրապետը բաժակ է բարձրացնում Երուսաղեմի հայոց սրբազան պատ-

րիարք հոր կենացը՝ Երուսաղեմի Առաքելական Ս. Աթոռի հաստատության, պայծառության մաղթանքներով:

Սրբազան պատրիարք հայրը, հանձին ՍՍՌՄ ժողովրդական նկարիչ, հայ ժողովրդի տաղանդավոր զավակ, աշխարհաշուկ նկարիչ Մարտիրոս Սարյանի, բաժակ է բարձրացնում ներկա գիտնականների, արվեստագետների, բանաստեղծների և դասախոսների կենացը:

Հնդունելության ժամանակ ներկաներից շատերը, շնորհավորելով Վեհափառ Հայրապետի գահակալության 9-րդ տարեդարձը, հանդես են գալիս ողջույնի ջերմ խոսքերով, որոնց թվում Հայ Եկեղեցու գործերի խորհրդի նախագահ պր. Կ. Դալլաքյանը, Գալուստ Կյուլպենկյան հիմնարկության նախագահ դոկտ. Ժողե դե Ազերեդո Պերտիգալը, պր. Ռոբերտ Կյուլպենկյանը, բանաստեղծուհի Սիրվա Կապուտիկյանը, պրոֆեսորներ Առաքել Առաքելյանը, Արարատ Ղարիբյանը, ճարտարապետ Վարազդատ Հարությունյանը, հոգեշնորհ Տ. Շահե վարդապետ Աճեմյանը, որը բոլոր ճառերը թարգմանում է և ֆրանսերենի:

Տաղանդավոր կոմպոզիտոր Անոն Բաբաջանյանը նվագեց իր վերջին ստեղծագործություններից երկուսը և արժանացավ բոլոր ծափերի:

Սեղանների շուրջ ժամերն անցնում էին արագ, բայց հաճելի և բովանդակալից:

Վեհափառ Հայրապետի գահակալության 9-րդ տարեդարձին նվիրված ընդունելությունը վերջանում է Նորին Ս. Օծության գոհարանական աղոթքով:

